

ХРОНІКА

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

У ЛЬВОВІ.

Справоздане за місяці: січень—цвітень.

ЗМІСТ: Засідання Виділу. — Засідання секцій. (М. Грушевський — Історія України-Руси, т. V, ч. II. М. Лозинський — Погляди Маркса, Енгельса і Лібкнехта на відбудоване Польщі. В. Гнатюк — Народня пожива на Бойківщині. Ф. Голійчук — Побут Филипа Орлика в Галичині. Др. Федір Вовк — Кавказ і Карпати. В. Гнатюк — Зносини Українців із Сербами. І. Кривецький — Цуцлівська тривога в 1848 р. Ів. Джиджора — Реформи Малоросійської Колегії на Україні в 1722—1723 рр. М. Зубрицький — Велика родина в Мшанци, старосамб. пов. Ів. Кривецький — Из виборчого руху в східній Галичині в 1848 р. Ів. Джиджора — Україна в першій половині 1738 р. Др. Ів. Франко — Матеріяли до історії селянських шпихлірів у Галичині. М. Зубрицький — Верхня вовняна ноша укр.-руського народа в горах у Галичині. М. Бодруг — Про закази позбування. Др. П. Рондяк — Про цивільне подружжя. Др. С. Дністрянський — Австрійське право облігаційне, II. М. Грушевський — Коли сфальшовано грамоту Любарта луцькій катедрі? Др. І. Франко — Пісня про Правду і Неправду. Той сам — Причинок до студій над острожською Біблією. Г. Бобяк — Гриби околиці Бережан. І. Верхратський — Перепелиці яко зимосонники). — Засідання комісій. — Конкурс. — Справоздане з бібліотеки. — Товариства й інституції, що приступили до обміну виданнями. — Нові видання Товариства.

Засідання Виділу.

I зас. дня 17 січня.

1) Відчитано письмо д. Вол. Леонтовича з Київа з повідомленням, що пок. Володимир Лесевич, дійсний член товариства, подарував товариству свою бібліотеку, яка швидко буде вислана до

Львова. Ухвалено подякувати д. В. Леонтовичови за заходи в сій справі. 2) Ухвалено умістити анонс про вихід „Записок“ у деяких часописах у Росії.

II зас. дня 8 лютого.

1) Голова проф. М. Грушевський повідомив Виділ, що др. К. Студинський вніс на його руки ревігнацію в виділового і заступника голови. По дискусії Виділ приймив до відомости ревігнацію. 2) Покликано до Виділу на стало дотеперішнього заступника дра П. Рондяка; вибір заступника голови відложено на пізійше. 3) Дискутовано над справою скликаня наукових зборів, але відложено її для васыгнення деяких інформацій. 4) Признано на 1906 р. підмогу студентови філософії Іванови Джиджорі в сумі 200 кор. 5) Ухвалено перевести шконтр бібліотеки і делітовано до нього дд. М. Мочульського і П. Рондяка.

III зас. дня 28 лютого.

1) Вислухано пропозиції історично-філософичної секції і порішено заснувати нову серію „Руської Історичної Бібліотеки“ зі зміненою назвою. 2) Принято новий цївник гонорарів за праці в виданях товариства і постановлено його надрукувати для ужитку співробітників. 3) На внесене д. В. Гватюка постановив Виділ причинити ся від себе до пошанованя праці голови проф. М. Грушевського в товаристві в нагоди съвяткованя десятилітної її річниці і покрити частину коштів виданя „Наукового Збірника“, виданого окремиш комітетом. 4) Принято до відомости справоздане дд. Мочульського і Рондяка в переведеного шконтра в бібліотеці. 5) Принято двох нових членів. 6) Признано безплатно деякі книжки робітничому товариству „Воля“ у Львові і „Шкільній Помочи“ в Самборі.

IV зас. дня 21 марта.

1) Постановлено внести поданя до міністерства о субвенцію на 1906 р. 2) Ухвалено закупити до бібліотеки книжки, предложені референтом. 3) Признано безплатно деякі книжки: а) Зарядови народної школи в Панівцях. б) Відділови взаємної помочи галицьких і буковинських учителів у Станіславоі.

V зас. дня 11 цвітня.

1) Ухвалено закупити до бібліотеки книжки, предложені референтом. 2) Признано д. О. Душпинському, студентови львівської політехніки 100 кор. на здохмане плянів старих церков. 3) Принято до відомости, що комітет для роздавання запомог із фонду Д. Мордовця признав запомогу в сумі 100 кор. д. Г. Хоткевичови у Львові. 4) Принято до відомости регулямін видавництва і цінник гонорарів в остаточній стилізації і постановлено оголосити в „Хроніці“, що він обов'язує всіх авторів і редакторів почавши від січня 1906 р. та що автори і редактори можуть діставати його в секретаріаті. 5) Покликано до Виділу на місце дра П. Рондяка, що виїздить ві Львова, дотеперішного заступника дра Евгена Бурачинського. 6) Постановлено відповісти д. Володимирови Шухевичови на його лист у справі друку п'ятої частини „Гуцульщини“, що Виділ не може друкувати її. 7) Виділ згодив ся переймати у свій заряд майно новозасновуваного товариства „Академічна Поміч“, на випадок його розв'язання, оlnаче без поношення коштів зі свого боку. 8) Принято до відомости, що галицький сойм признав товариству субвенцію на 1906 р. в сумі 12.000 кор.

Засідання секцій.

Засідання історично-філософичної секції.

І зас. дня 15 січня.

1) Проф. М. Грушевський предложив другу частину V тому „Історії України-Руси“, яку ухвалено друкувати як дев'ятий том збірника секції. 2) Др. І. Франко зреферував розвідку д. М. Лозинського п. в. „Погляди Маркса, Енгельса і Лібкнехта на відбудоване Польщі“, яку признано вартою друку. 2) Д. Вол. Гнатюк предложив свою статтю п. в. „Народня пожива на Бойківщині“, яку ухвалено до друку.

Зміст праці проф. М. Грушевського:

Друга частина V тому „Історії України-Руси“ містить в собі глави VI і VII, примітки, показчики й змісти до цілого тому. З згаданих двох глав перша (VI) присвячена церковній організації українських земель в XIV—XVI в. — описує їх єрархічне відокремлення, становище української церкви супроти держави, своєї духовної зверхности — патріархату, внутрішній устрій, розстрій і упадок в 2-ій половині XVI в. В гл. VII представлена історія унії в XV—XVI вв., її проголошення в 1590-х рр. і відокремлення осібної уніятської церкви від православної.

Зміст праці д. М. Лозинського:

Автор робирає статі Маркса, Енгельса та Лібкнехта, написані в різні часи в польській справі, а саме, статі Маркса в „Neue Rheinische Zeitung“ про дискусію над польським питанням у Національній Зборі у Франкфурті 1848 р., статі Енгельса: „Робітницька справа і польська квестія“ в „The Commonwealth“

1866 р. і „Польська проклямація 11 червня 1874 р.“ з „Volkstaat“ 1874 р., статю Лібкнехта „Відбудоване Польщі“ з „Demokratisches Wochenblatt“ 1868 р., — зібрані в публікації: Marks-Engels-Liebknrecht, Odbudowanie Polski (Zbiór artykułów o kwestyi polskiej), Lwów 1904, — і збірку статей Лібкнехта: Czy Europa ma skozaczeć? Przyczynek do kwestyi wschodniej, Londyn 1897, і виказує, що вони, стоячи на основі „старого демократичного і робітницького принципу що до права великих європейських народів на окремішне й незалежне існуванє“, жадали відбудованя Польщі в історичних границях. Маркс і Енгельс говорять се зовсім виразно, — перший, що „Польща мусить мати що найменше простір із 1772 р.“, другий, що „відбудоване Польщі значить, приверненє держави зложеної що найменше в чотирох народностей“, т. є. „Поляків, Українців, Литовців і Білорусів, — а Лібкнехт хоч і не говорить сего так ясно, то в його становища не можна зробити иншого виводу, як лиш жаданє відбудованя Польщі в історичних границях. Далі автор підносить, що в соціально-демократичних кругах усе ще покликають ся без застережень на Маркса, Енгельса та Лібкнехта, від чого не роблять виїмку й українські соціальні демократи, які рівночасно виступають із постулатом самостійної України, і виказує недоладність такого безкритичного повторюваня слів учителів учениками. Сам автор, виступаючи против поглядів згаданих теоретиків соціальної демократії на польсько-українське питанє, формулує свій погляд словами Бакуніна: „Я жадаю, аби всякому народови, всякому малому й великому племені була лишена повна змога поступати по своїй волі“.

Зміст праці д. В. Гнатюка:

Пробуваючи в 1899 р. між Бойками в селі Мшанци (старо-самб. пов.), автор зробив докладний опис народньої поживи та способу її приготовлюваня, який може бути типічним для цілої Бойківщини і подає її в такім порядку: Мясні потрави, риба, раки, хліб, рослинні потрави, мішані потрави, набіл, коріня і закришки, садовина, напитки. Крім того звертає він увагу на дотеперішні описи народньої поживи і на підставі порівнаня їх приходить до висновку, що Бойки відживляють ся дуже нужденно, може найгірше між усіми племенами українського народа, тому й висловляє дезідерат, щоб люди, яким се можливо, старали ся якось зреформ-

мувати сю поживу на ліпше, бо дотеперішня не причиняєть ся до піднесеня народнього здоровля, навпаки впливає на деґенерацію народа.

II зас. дня 19 січня.

1) Др. С Томашівський предложив статью д. Ф. Голійчука п. н. „Побут Филипа Орлика в Галичині“. 2) Д. Вол. Гнатюк предложив статью дра Ф. Вовка п. н. „Кавказ і Карпати. Проба етнопольогічних зближень“, які признано гідними друку.

Зміст статі д. Ф. Голійчука:

Филип Орлик, вибраний по смерти І. Мазепи козацьким гетьманом, пробував кілька літ у Бендерах, а потім у Швеції, думаючи при помочи Карла XII прийти до власти на Україні, незалежній від Москви. По смерти Карла XII мусів одначе шукати нових союзників. Тому заохочуваний деякими польськими вельможами він переходить з першу до Вроцлава, а відтак до Кракова, щоб вийти в близші зносини з Августом II. Півтора року вела ся переписка і переговори, аж у кінці і тут не діставши належного підпертя, а надто коли Швеція вклучила мир із Росією поминаючи Україну, подав ся він через Бохню, Тарнів, Ряшів, Череворск, Ярослав, Яворів, Галич, Станіславів до Туреччини, надіючись у неї помочи, якої не найшов у Швеції і Августа II.

Зміст статі дра Ф. Вовка:

Автор пробуваючи довший час у Галичині та роблячи антропологияльні і етнографияльні студії між галицько-руським населенем, головню гірняками (Гуцулами, Бойками), звернув увагу, що в народнім уживаню знаходять ся предмети, які нагадують такі самі предмети у кавказьких народів, прим. тугля і гуня — кавказька бурка, вертлюг, бурдюг, гуцульські стремена, колодочки гуцульських ножів, топірці і келеси, теслиці (сокири), зґарди і ин. Очевидно, сього за мало ще, аби на підставі того говорити про снільне походжене культури нашого народа з кавказькими, головню Осетинами, але все-ж се вказує на деяку, зовсім не випадкову подібність, і автор звертаючи на неї увагу, висловляє погляд, що дальші студії в тім напрямі можуть довести до дуже поважних, хоч може й не сподіваних результатів.

III зас. дня 20 січня.

1) Др. І. Франко предложив працю д. В. Гнатюка п. н. „Зносини Українців із Сербами“. 2) Д. Ів. Кревецький предложив свою працю п. н. „Цуцилівська тривога в 1848 р.“. Обі праці признано вартими друку.

Зміст праці д. В. Гнатюка:

У своїй статі вказує автор на ті нитки, що лучили з собою два народи, Українців і Сербів, довгі віки (XI—XVIII ст.) у культурних зносинах. Були ними: спільна православна віра і спільна, в переважній частині, література і то не тільки церковна, але й світська по часті. У зносинах видні два різні періоди: доки існувала самостійна сербська держава, доти піддержувала полуднево-славянський культурний рух, якже вона упала, вага усього славянського руху перенесла ся на Росію, куди й зачали з полудня виходити різні делегації з просьбою піддержки в культурних і політичних справах, а задержуючись на дорозі по Україні, навіязували зносини з Українцями. У статі вчислено цілий ряд фактів, вибраних із просторої дотичної літератури, що стверджують ті зносини.

Зміст праці д. І. Кревецького:

Рік 1848. застав, що тикаєть ся знесення панщини, дві противні собі опії серед польської суспільности в Галичині. З одного боку польське міщанство й інтелігенція, а також нечисленні одиниці з поміж властителів більшої посілости, що стояли за тим, аби під такими чи иньшими умовами увільнити селян від панщизняних тягарів і тим способом з'єднати їх для своїх національно-політичних аспірацій, з другого переважаюча більшість дідичів не хотіла й чути про якийсь добровільне ревігнованне з дотеперішнього стану посідання. Між обома таборами виринули непорозуміння, при чім більш радикальні міщани й інтелігенція стала против волі дідичів пропагувати закиненне селянами панщизняних робіт. І в деяких місцях селяни справді послухали голосу агітаторів. Тоді інтересовані дідичі звернули ся за помічю до губернатора гр. Фр. Стадіона, і він видав дня 20 і 23 марта 1848 р. розпорядженне до староств, — вислати на села урядників, щоб поучували селян про незаконність такого кроку. Одним із таких делегатів ставіславського староства був окружний комісар Остерман. Маючи докладно визначені села, куди мав їхати й що говорити, вибрав ся

він дня 29 марта в дорогу. Дня 12 цвітня вернув назад до Станіславава. Та зараз по його повороті внесли два співдідичі сіл Цуцилова Грабівця (Новаковський і Книгиницький) до станіславівського суду й на Остермана скаргу, наче би він підбурював у Цуцилові й Грабівці против них селян і в тої причини прийшло навіть до бійки й проливу крови. Справа опинила ся в кінці перед Радою Міністрів у Відні й галицький губернатор мусів на жаданне президента міністрів бар. Ф. Піллерсдорфа подавати в тій справі докладне справоздання. Зі справоздання, а також зі записок самого Остермана (поланих в його „Хроніці“, що тепер містять ся в бібліотеці Наук. Тов. ім. Ш. під ч. 19) показуєть ся, що факт, який тодішня польська преса й загальна опінія роздула до розмірів нападу руських селян на дідичів і формальної різні, був собі звичайною бійкою між пняими жовнірами, яких згадані дідичі спровадили до Цуцилова, а самими властителями села, в причини якогось обрааилового слова на адресу цісаря, виповідженого Книгиницьким, по чім жандармерія арештувала винних. Як сказано висше, сам по собі незначний факт роздули польські патріоти до величезних розмірів, а відгомін того гіперболізму можна нині знайти в кождім польськїм підручнику, що обговорює події в 1848 р.

В праці використані рукописні матеріали в бібліотек Наук. Тов. ім. Шевченка й Оссолінських у Львові й вся сучасна друкована література.

IV зас. дня 29 січня.

1) Д. Ів. Джиджора предложив свою розвідку п. н. „Реформи Малоросійської Колегії на Україні в 1722—1723 рр.“, яку признано гідною друку. 2) Принято до відомости, що правнича комісія уконституувала ся так: Др. С. Дністрянський, голова; Лев Кульчицький, заст. голови; др. П. Рондяк, секретар; др. Ів. Кунців, заст. секретаря.

Зміст розвідки д. І. Джиджори:

Праця оперта головно на документах харківського історичного архіву і має на цілі розслідити мвині реформи Петра I на Україні по смерти гетьмана Скоропадського. Через цілий час гетьманованя Скоропадського цар Петро змагаючи будїм то до усуненя непорядків на Україні, головно надужить козацької старшини, старав ся о скільки можна обмежити українську автономію. Щоб підірвати

старшину, яка йому в тих змаганнях стояла на перешкоді, юдив проти неї низші верстви людности обіцюючи їм оборону проти панів через реформи. Справді запроваджена по смерті Скоропадського на Україні Малоросійська колегія вложена в російських офіцирів випрацювала програму тих реформ, знану під назвою „Пунктів Велямінова“. Розібравши детально ту програму автор виказує, що в ній з обіцяних реформ для оборони населеня перед надужитями старшини нема й сліду, бо той еялорат (потверджений царем в 1723 р.) має на цілі тільки фіскальний інтерес і знесене української самоуправи.

В зас. дня 2 лютого.

1) О. М. Зубрицький предложив свою працю п. н. „Велика родина в Мшанци, старосамб. пов.“. 2) Д. Ів. Кревецький предложив працю п. н. „Із виборчого руху в східній Галичині в 1848 р.“. Обі праці ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці о. М. Зубрицького:

Автор зібрав у Мшанци інтересні сліди спільного родинного життя селян. Таких „великих“ родин у селі вже не багато, одна виносить звичайно 10—13 душ. Старшим і керманичем буває звичайно батько, іноді один із братів, який вступає в права батька до тої міри, що прим. братові діти тільки йому кажуть „тату“, а рідному батькови ні. Батько веде господарство, справляє на всі що треба, засягаючи від часу до часу їх поради.

Зміст праці д. І. Кревецького:

Вибір послів до першої австрійської конституанти відбув ся в червні 1848 р. В Галичині провід у виборі взяла зі сторони Поляків польська політична організація „Rada Narodowa“, зі сторони Русинів аналогічна „Головна Рада Руська“. Обі організації поставили своїх кандидатів і розвели за ними агітацію по провінції. На підставі виборчих актів, які подано при кінці розвідки в оригіналах, маює автор хід виборів у одним із східно-галицьких повітів, у Солотвині. Кандидатом селян, якого підшпирив також уряд, виступав руський селянин голосний у 1848 р. Іван Капушак, контр-кандидати: руський сьвященник А. Дуткевич, Василь Микуляк, Іван Слугоцький і адвокат Тит Грегорович. На загальну суму 103 виборців дістав перший — 57 голосів, другий 39+1 непевний; решта ровстрілила ся на трьох пньших кандидатів.

VI зас. дня 25 лютого.

1) Д. Ів. Джиджора предложив розвідку п. н. „Україна в першій половині 1738 р.“. 2) Др. І. Франко предложив збірку документів до історії селянських шпихлрів у Галичині. Ухвалено друкувати в „Руській Історичній Бібліотеці“, яку постановлено заразом ареформувати, даючи в ній замість перекладів матеріали, розвідки і збірки старших праць, та змінити її назву.

Зміст праці д. Ів. Джиджори:

На підставі оголошених документів в „Сборникъ истор. Общ.“ 120 т. автор представляє тяжке положення України в 1738 під час російсько-турецької війни. Невиносимі тягарі, які поносила людиність для заспокоєня потреб російського війська, яке тут таки стояло на кватирах, а крім сього неустанні експедиції козаків до ріжних армій „посполитих“ на „лівійні“ роботи — спровадили економічну руїну. Через довге пробування такої маси російського війська на українській території Росія вросла із своїми порядками в український суспільно-політичний організм, а старшина через стале пробування з російською пануючою верствою з погляду політичного деморалізувала ся, з погляду національного винародовлювала ся. Через те все був той час переломовий для української автономії, яка від тоді швидко почала зникати.

Зміст праці дра Ів. Франка:

Референт подає огляд і зміст збірочки урядових документів про громадські шпихлрі в Галичині від 1788—1839 р., яка містить ся в бібліотеці Наук. Тов. ім. Шевченка і має послужити основою для представлення початків, розвою та скасування сеї інституції. Взірцем для засновування шпихлрів у Галичині мали бути шпихлрі моравські, а ішпульсом до їх урядового заведення були часті недороди та голодні роки, а також обовязок домінії давати незаможним підданам запомоги натураліями в часі голоду та в разі браку збіжя потрібного на засів. Наша колекція документів, хоч далеко неповна, але доповнена загальним оглядом, зробленим Карлом Проціньским, що зберегаєть ся між рукописами бібліотеки Оссолінських, дає все таки досить повний і докладний образ того невдалого експеріменту австрійського уряду на полі соціальної політики, про який у дотеперішній історіографії тих часів нема майже ані згадки.

VII зас. дня 8 марта.

1) Проф. М. Грушевський предложив реферат д. З. Кузелі п. н. „Антропологічні й археологічні часописи за 1904 р.“, який ухвалено друкувати в „Записках“. 2) Д. Вол. Гнатюк предложив статю о. М. Зубрицького п. н. „Верхня вовняна ноша укр.-руського народа в горах у Галичині“, яку ухвалено доповнити малюнками і друкувати в „Матеріалах до укр.-р. етнології“.

Зміст статі о. М. Зубрицького:

В Галичині в горах носили і носять мужики верхню одіж владжену в грубого сукна з овечої вовни, а також кожухи. Ся одіж ріжно називала ся, як чуганя, чопів, сірака, курта, опонча та сердак і в ріжних околицях ріжно виглядала. Цілий гірський простір поділено на три части, а то від найдальшого заходу по Лютовиска носять селяни чугані або чопови з великим клабуком (пелєриною), пришитим до обшивки сірака. В середній части від Лютовиск по Східницю, Орове, Довге і по границю стрийського і турчанського повіта ладять сіраки на дві фалди, а шляхтичі на шість. Давнійше носили не-шляхтичі білі сіраки, тепер таких не видно ніде, а місцями перестають шити і чорні на дві фалди, а ладять собі короткі лейбики без фалд, а по части і без рукавів, бо така одіж вигіднійша і лекша. Третя часть заходить аж на Буковину і в ній сіраки шують широкі без фалд, а лише в заду в двох місцях шивають до купи по дві поли сукна, що відстають від цілої одежі. В статі подано взірці крою сіраків і лейбиків із села Мшанця, старосамбірського пов.

VIII зас. дня 6 цвітня.

1) Затверджено вибір нових членів правничої комісії. 2) Др. С. Дністрянський предложив розвідку д. Миколи Бодруга п. н. „Про закауи позбуваня“ і розвідку дра П. Рондяка п. н. „Про цивільне подруже в Европі“, які ухвалено друкувати в „Часописи правничій і економічній“. 3) Він же предложив III частину свого „Австрійського права облігаційного“, яке ухвалено надрукувати в „Правничій Бібліотеці“. 4) Проф. М. Грушевський предложив свою статю п. н. „Коли сфальшовано гражоту Любарта луцькій катедрі?“, яку ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці д. М. Бодруга:

У сій частині своєї розвідки розбирає автор по короткім вступі понятє і предмет позбутя в правнім значіню, подає літературу питання про суть заказів позбуваня, опісля висказує про се свій власний погляд і пригадує ся ближше над економічним значінєм заказів позбуваня. Найбільшу частину розвідки призначає автор на широкий трактат про законні і судейські закази позбуваня, де порівнює постанови римського права, і нового німецького права в постанови австрійського закона. При сій нагоді користує ся він у перше жерелами австрійського права для сього питання (Codex Theresianus, проєкти Гортена, Мартінія і гал. кн. зак.). При судейських заказах позбуваня розбирає точно всі дотичні приписи нового екекуційного уставу і при групуваню поодиноких випадків приходять до нових висновків.

Зміст праці дра П. Рондяка:

Автор подає спершу основний історичний огляд цивільного подружя у його розвою в поодиноких європейських державах — опісля згадує про новітні змаганя завести його і там, де ще не було заведене, далі розбирає проєкти зміни теперішнього правового стану в Австрії, обговорює висліди найновішої анкети для сього питання у Відні і голоси науки, підношені в найновіших часах, та врешті сам доходить до висліду, що заведене цивільного подружя в Австрії єсть *de lege ferenda* конечне.

Зміст праці дра С. Дністряньського:

Ся частина докінчує загальні правила австрійського облігаційного права. В третьому і четвертому розділі говорить ся про перехід і погасненє зобовязань. Розвідка послугує ся найновішими науковими методами й дослідями, та розводить ся широко над найважнішими загальними інститутами облігаційного права. До вовсім нових дослідів доходить автор головно в науці про відступленє вірительностей, перевєз довгу, про задавненє і т. и.

Зміст праці проф. М. Грушевського:

Се критична замітка, викликана розвідкою Д. Щербаковського про грамоту Любарта для луцької катедри; приймаючи виводи д. Щ. про те, що грамота складаєть ся з двох частей, старшої (на початку) і новішої (в другій половині), автор доводить, що

друга половина сфабрикована не при кінці XV в., як думає д. Щ., а при кінці XV або на початках XVI в. і носить на собі прикмети тодішніх змагань уніятських єрархів.

ІХ зас. дня 18 цвітня.

На пропозицію проф. М. Грушевського ухвалено в новій серії „Руської Історичної Бібліотеки“ під новою назвою друкувати матеріали і розвідки в об'ємі 10—20 аркушів друку (пересічно 15 аркушів). На перший том визначено опис рукописів бібліотеки „Нар. Дому“ у Львові, владжений дром І. Святицьким, на другий том матеріали і студію дра І. Франка про галицькі шпихлірі.

Засідання фільологічної секції:

I зас. дня 25 січня.

1) Др. І. Франко предложив текст „Вертепа“, списаний д. Я. Гордійським із рукопису бібліотеки „Народ. Дому“. 2) Той сам предложив свою працю п. н. „Пісня про Правду і Неправду“, яку ухвалено друкувати в „Записках“.

Зміст праці дра І. Франка:

Виходячи від відомих доси варіантів укр. ліричної пісні про Правду і Неправду автор розбирає їх варіанти і відгуки в інших піснях і доходить до висновка, що всі варіанти вийшли з одного прототипа, який іще в початках XIX віку мусів держати ся в досить чистій формі в придніпрянській Україні, значить, до дуже давніх пісень не належав і розійшов ся не на захід, а на схід від Дніпра. Далі автор порівнює укр. пісню з великоруською віршею-биліною Голубіною книгою, а спеціально її епізодом про боротьбу Правди з Неправдою і вказує книжні жерела того епізоду. Звертаючи ся до старого письменства автор бачить жерело укр. пісні в староруських Словѣ о правдѣ и неправдѣ та інших покровних із ним творах старор. письменства і вказує відгуки ідей, висловлених у тих творах, також у писаннях інших старор. письменників із XIV—XV в. Переходячи на поле порівняної фольклористики автор просліджує ідею боротьби правди з неправдою в різних європейських письменствах починаючи від старих Греків,

а кінчачи польською віршею зложеною десь при кінці XVIII в. Нарешті автор переходить від пісень та вірш до оповідань, наводить із рукопису карпаторуську „Притчу о правдѣ и неправдѣ“ і просліджує оброблену в ній тему аж до її орієнтальних, мавдейських та буддийських жерел.

II зас. дня 7 цвѣтня.

1) Др. І. Франко предложив реферат п. н. „Причинок до студій над острожською Біблією“, який ухвалено друкувати в „Записках“. 2) Др. В. Щурат предложив „Уваги до Слова о полку Ігоря“, які признано вартими друку.

Зміст праці дра І. Франка:

Користуючи ся уривком рукопису XVI в., де крім інших статей переписано також один розділ із тзв. третьої книги Еадри, якої переклад на церковно-славянську мову став у перше відомий аж із Острозької Біблії, автор порівнює рукописний текст із друком, а потім із латинським оригіналом, із якого була перекладена ця книга, і нарешті з тими орієнтальними версіями (вірменською, арабською та етіопською), що дозволили науці відтворити грецький прототип книги краще, ніж се було можливо в латинського тексту. Автор виказує, що текст Острозької Біблії дуже часто не дає ніякого зміслу тому, бо перекладач не розумів латинського оригіналу, але не менше часто також тому, що латинський текст не має сенсу, бо його перекладач не розумів грецького оригіналу.

Засідання мат.-прир.-лікарської секції.

I зас. дня 20 січня.

1) Проф. І. Верхратський предложив працю д. Гр. Бобяка п. н. „Гриби околиці Бережан“ і свою працю п. н. „Записки воологічні. Перепелиці яко зимосонники“, які ухвалено друкувати в збірнику. 2) Дискутовано над потребою закупна до бібліотеки товариства деяких географічних і геологічних карт, яких спис порішено предложити Виділови.

Зміст праці д. Г. Бобяка:

Автор подає спис грибів зібраних ним від вересня 1903 р. до кінця вересня 1905 р. в околиці Бережан із виїмком т. з. грибів недовершених (*Fungi imperfecti*) і більшого числа неозначених родів. При кождім із поданих родів грибів приводить докладно місце знаходу.

Зміст праці д. І. Верхратського:

Із всіх кураків нашого краю одна перепелиця єсть птахом перелетним, як се загально відомо. Однакож виїмково може иноді перепелиця відбувати просоня винове скрившись у більшім числі в захистних міснях пр. в дуплавих деревах. У записці подає ся власне один із таких випадків, помічений в лісі Домажирським коло Львова, а заравом згадує ся і про ластівки, які належать також властиво до перелетних птиць, але виїмково иноді відбувають винове просоня.

Красавка брунявка (*Arctia saja*) в двох поколіннях. Ся придка появляє ся, як звісно, звичайно в однім поколіню. Виїмково однакож, особливо в дуже горячих літах бувають два покоління, як се автор мав нагоду два рази (1859 і 1904 рр.) помічати.

Засідання комісії.

Засідання археографічної комісії.

І зас. дня 25 лютого.

1) Проф. М Грушевський здав справу з організованя наукових екскурвій в осени: Ів. Джиджори в Харкові і Москві В. Герасимчука, Ів. Крипякевича і Ів. Кривецького в Кракові. При тім визначено постійні дієти експедиентам із обовязком предкладати в них подрібні рахунки. 2) Принято в члени комісії: Ів. Джиджору, В. Герасимчука, Ів. Крипякевича, Ів. Кривецького, Д. Коренця, і порішено предложити секції до затвердження.

Засідання правничої комісії.

І час. дня 29 марта.

1) Вибрано членами комісії і порішено предложити секції до затвердження дд. Миколу Бодруга, адв. кандидата, дра Омеляна Левицького, адв. кандидата, Йосифа Дрималика, секретаря суду, всіх у Львові. 2) Вислухано рефератів із отсих праць, які ухвалено предложити секції: а) Др. С. Дністряньський: Австрійське право облігаційне, ч. III. б) М. Бодруг: Про вакази позбути, ч. I. в) А. Кульчицький: Про риболовлю. г) Др. П. Рондяк: Про цивільне подруже в Европі, ч. I. 3) Принято до відомости, що д. С. Витвицький виготовляє працю про аграрні відносини двох галицьких сіл.

Конкурс.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові оголошує отримати конкурс на посаду бухгалтера з речинцем вношення подань до 15 червня с. р. До подання належить долучити: а) Метрику. б) Кваліфікаційне свідоцтво. в) Евентуальні свідоцтва давнішого заняття. г) Умови, на яких кандидат годить ся обняти посаду. Докладніших устних інформацій уділять на бажане член Відділу др. Д. Лукіянович у канцелярії товариства.

Львів, дня 5 мая, 1906.

М. Грушевський
голова.

В. Гнатюк
секретар.

Справозданє з бібліотеки

за час від 1 січня до 30 цвітня 1906 р.

З причини сьвяточних ферій бібліотека була замкнена від 1—10 січня і від 12—22 цвітня включно.

I. Книжковий відділ. В часі від 10 січня до 12 цвітня і від 22—30 цвітня вписано в картковий катальог 915 нових чисел (від 9030—9945) у 1394 томах і випусках; нових періодиків і томів дописано 1263. Разом вписано 2657 нових томів і випусків. Крім того переписано з карткового каталога в бібліотечний інвентар 606 чисел (від 8775—9381).

У тім часі закуплено для бібліотеки книгарською дорогою 17 томів за 110·90 кор., антикварською 4 т. за 23·75 кор.; разом 21 т. за 134·65 кор. Крім того дістала бібліотека в обміну в науковими інституціями й редакціями 1263 томів і випусків, у дарі 726 томів (дарували оті дд.: др. Ів. Франко — 265 т., д. Р. Заклинський — 160 т., д. Б. Бучинський — 83 (відозви, куренди й ин. з пол. XIX ст.), д. Ів. Вовняк — 52 т., д. Б. Заклинський — 44 т., д. Ів. Галан — 30 т., д. Б. Загайкевич — 30 т., д. О. Ткачук — 17 т., д. І. Скоморовський — 13 т., д. Л. Гарматій — 6 (друків із 1848—50 рр.), д. Ів. Глинський — 5 т.; по 3 т.: О. Й. Застирець, Ів. Кревецький; по 2 т.: д. Б. Грінченко, о. М. Михалевич, др. Іл. Сьвятицький; по 1 т.: д. М. Вовняк, д. В. Гнатюк, Хв. Ред. „Дзвінка“, о. Ю. Даєрович, д. П. Житецький, д. Іл. Кокоруда, д. Ів. Крипякевич, д. А. Крушельницький, Хв. Митр. Консисторія у Львові). Разом із купна, обміну й дарів 2010 томів і випусків.

Також списано при катальогованю дарів дальших 268 дублетів у 468 томах і випусках; продано 5 т. за 9·60 кор.

До справи віддано 57 томів. Тому, що бібліотечні шафи не йшли по порядку, приступлено в грудні 1905 р. до нового порядкування й розшування цілої бібліотеки й укладання книжок по порядковим числам. До кінця 1905 р. доведено роботу тільки до половини, другу половину покінчено вже в січні 1906 р.

II. Рукописний відділ. Бажаючи покінчити скоро роботу коло книжкового відділу бібліотеки, не каталогувалося даліше ніяких рукописей, хоч придбано деякі нові, а то: антикварською дорогою 33 за суму 186 кор. (між ин. Требник, фрагмент Учительного Євангелія, Молитвенник — усі в XVII ст., 5 оригінальних універсалів польських королів Жигмонта III і Володислава I, листи й ин. папери польських коронних гетьманів Каліновського, Лянцкорського, Конєцпольського, листи М. й А. Кисіля, легалізовані ухвали уніятеького собору в Кобрині в 1626 р. й ин.), в дарів 39 (дарували оті дд.: д. Б. Бучинський копії 13 актів із ляховецького „Protocollum ordinariarium“ з рр. 1839—1848, копію акту до історії ткацького цеху в Богородчанах із р. 1753 і 22 фрагменти старих рукописів, д. Р. Заклинський — 1 т. і пачку приватних листів; по 1 рукоп. др. Ів. Франко і д. В. Гнатюк).

Крім того була бібліотека 2 рази на тиждень відтворена для ужитку публіки від год. 4—7 по полудни. В тім часі користало в неї 253 осіб, що зголосилися 1731 разів і визичили 1969 томів книжок й журналів.

В кінці подаємо прихильникам нашої бібліотеки вістну, що при кінці цвітня с. р. надійшов із Росії перший транспорт (9 великих пак) книжок із бібліотеки звісного філософа пок. В. Лесевича, яку він записав в дарі Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові; всіх пак має прийти ще 18 разом із готовим каталогом. Зазначимо, що буде се найбогатша й найбільш систематична колекція філософічних творів (нім., франц., англ., італ., рос. й ин.) в Галичині, яку міг зібрати тільки той, що ціле жите займав ся філософічними питаннями й виробив собі авторитетне імя не тільки в Росії, але також у Західній Європі.

Іван Кривецький.

Іван Созанський.

Товариства й інституції, що приступили до обміну виданнями.

Budapest. Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya.

Edinburgh. Royal Society of Edinburgh.

Jurjew. Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität.

Київ. Редакція газети „Громадська Думка“.

— Редакція журналу „Нова Громада“.

— Редакція гумористичного тижневика „Шершень“.

Leipzig. Fürstlich Jablonowski'sche Gesellschaft.

Львів. Редакція двотижневика „Нива“.

Полтава. Редакція тижневика „Рідний Край“.

С.-Петербург. Редакція журналу „Вільна Україна“.

Софія. Извѣстия на семинара по славянска филология при
университета въ Софія.

Нові видання Товариства.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольогії й етнографії, виходить у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XV. 1906. Кн. I. Т. LXIX. Зміст: 1) Вступне слово Мих. Грушевського. Ст. 5—6. — 2) Філарет Колесса, Ритміка українських народніх пісень. Ст. 7—30 (далі буде). — 3) Зенон Кузеля, Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности. Розбір мотивів звязаних з його іменем. Ст. 31—69 (конець буде). — 4) Іван Джиджора, Україна в першій половині 1738 р. Ст. 70—83. — 5) Михайло Грушевський, Матеріали до історії суспільно-політичних і економічних відносин Західньої України. Серія друга (1531—1574). Ст. 84—166. — 6) Miscellanea: а) Універсал Ганни Хмельницької, под. Ів. Кревецький; б) Причинок до українського віршописання XVIII в., под. Ів. Франко; в) Причинок до біографії Івана Вагилевича, подав Ів. Созанський. Ст. 167—171. — 7) Наукова хроніка: Антропольогічні й археольогічні часописи за 1904 р., нап. Зенон Кузеля. Ст. 172—183 (конець буде). — 8) Бібліографія (рецензії й справовдання). Ст. 184—213. — 9) Показчик до тт. LXIII—LXVIII Записок Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 214—230. — 10) Зміст тт. I—LXVIII Записок (по німецьки). Ст. 231—240.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка, наукова часопись, присвячена передовсім українській історії, фільольогії й етнографії, виходить у Львові що два місяці під редакцією Михайла Грушевського. Рік XV. 1906. Кн. II. Т. LXX. Зміст: 1) Зміст тому. Ст. 3—4 (по українськи й по німецьки). — 2) Др. Іван Франко, Пісня про Правду й Неправду, історично-літературна розвідка. Стор. 5—70. — 3) Михайло Грушевський, Коли сфабри-

кована грамота Любарта луцькій катедрі, критична замітка. Ст. 71—72. — 4) Іван Кревецький, З виборчого руку у східній Галичині в 1848 р. (Вибір Івана Капушачака). Ст. 73—83. — 5) Зенон Кузеля, Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности, розбір мотивів звязаних з його іменем (кінець). Ст. 86—113. — 6) Михайло Зубрицький, Село Мшанець старосамбірського повіта. Матеріали до історії галицького села. Вступна розвідка й акти ч. I—LIII (з пляном). Ст. 114—167 (кінець буде). — 7) Miscellanea: а) До питава про свобідний перехід посполитих на Україні в 20-х рр. XVIII в., подав Ів. Джиджора; б) Чи Шашкевичові вірші? под. Ів. Крипякевич; в) З літературної спадщини Вагилевича, под. Ів. Созанський. Ст. 168—176. — 8) Наукова хроніка: Антропологічні й археологічні часописи за 1904 р., нап. Зенон Кузеля (кінець). Ст. 177—190. — 9) Бібліографія (рецензії й справовдання). Ст. 191—240. — 10. Оголошення. Ст. 241—244.

Збірник історично-філософської секції Наукового Товариства імени Шевченка. Т. IX. Історія України-Руси. Написав М. Грушевський. Т. V, частина II. У Львові, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 385—688, 8°. Зміст: VI. Організація церковна. Ст. 385—507. — VII. Утворення уніяцької церкви. Ст. 508—618. — Примітки. Ст. 619—661. — Показчик імен і річей. Ст. 663—678. — Зміст. Ст. 679—687.

Українсько-руська Бібліотека видає філологічна секція Наукового Товариства імени Шевченка. Том III. Писав Осипа Юрія Федьковича. Перше повне і критичне виданє. Том III. 1. А. Драма. З перводруків і автографів видав Др. Олександр Колесса. Львів, 1906. З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка. Зміст: 1) Передмова. Ст. IX—XVII. — 2) Так вам треба. Ст. 1—31. — 3) Довбуш, перша редакція. Ст. 32—162. — 4) Довбуш, друга редакція. Ст. 163—284. — 5) Довбуш, трета редакція. Ст. 285—410. — 6) Як козам роги виправляють. Ст. 411—455.

Хроніка українсько-руського Наукового Товариства імени Шевченка у Львові. Вересень—грудень. Вип. IV. Ч. 24. Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 36, 8°. Ціна 30 сот. Зміст: Засіданя Виділу. — Засіданя секцій. (Денис Коренець — Повстанє Мартина Пушкаря. Михайло Зубрицький — Село Мшанець, старосамбірського повіта. Іван Крипякевич —

Русини властители у Львові в першій пол. XVI в. В. Герасимчук — Перед чуднівською кампанією. Др. С. Томашівський — Словацький висланник на Україні (1708—1709). Хв. Срібний — Дневник Вєлєвіцкого як джерело української історії. Др. І. Франко — Наливайко в мідянім биці. О. Мих. Зубрицький — Пачкарство бакуну в горах у Галичині. Зенон Кузеля — Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности і розбір мотивів, ввязаних в його іменем. А. Кримський — Деякі непевні критерії для діалектологічної класифікації староруських рукописів. Борис Грінченко — До історії Кулішевих Досьвіток. Михайло Тершаковець — Короледворська рукопись в перекладі Маркіяна Пашкевича. Володимир Перетц — Матеріали до історії української літературної мови. Мих. Мочульський — Олександр Козловський. Літературний нарис. Зенон Кузеля — Славянські балади на тему хлопець перебвращаєть ся в жіночу одіж або уживає иньших підступів, щоби дістати ся на вічліг до кімнати дівчини і звести її. Сергій Єфремов — Офіціальна російська критика на Шевченка в 1865 р. М. Тершаковець — Причинок до студій над Марк. Пашкевичем. Др. В. Щурат — Грунвальдська пісня. Ю. Гірняк — О проводі тепла цукру в водній розчині. Н. Садовський — Зведенє інтегралів еліптичних). — Засідання комісій. — Записка проф. М. Грушевського в справі видання корпусу матеріалів до історії ковачини. — Справовданє етнографічної експедиції 1905 р. — Справовданє в бібліотеки. — Нові виданя Товариства.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Heft II. N. 22. 1905, Jänner-April. Львів, 1906. З друкарні Н. Т. ім. Шевченка. Ст. 34, 8°. Ціна 30 сот. Inhalt: Ordentliche Generalversammlung. — Sitzungen des Ausschusses. — Sitzungen der Sektionen. (M. Hruševskýj — Materialien zur Geschichte der sozialen und ökonomischen Lage der westlichen Ukraine. I. V. Domanyčkyj — Zorijan Dolenga Chodakowski. Iv. Krypiakevyč — Der Handel von Lemberg auf Grund der Rechnungsbücher von Scholz und Boim. Z. Kuzela — Übersicht der westeuropäischen archäologischen und anthropologischen Publikationen für das Jahr 1903. Dr. S. Tomašivskýj — Beiträge zum Studium der amtlichen Volksstatistik in Ungarn. I. Krypiakevyč — Die Handelsaufzeichnungen der Lemberger Kaufleute Heider und Wilczek im XVII Jh. M. Hruševskýj — Materialien zur Geschichte der sozialen und ökonomischen Lage

der westlichen Ukraine. Dr. J. Puluj — Die elektrische Zentrale Hohenfurt der Firma H. Spiro in Krumlau. — Sitzungen der Kommissionen. — Verkehr mit anderen wissenschaftlichen Institutionen. — Bibliotheksbericht. — Neue Gesellschaften und Institutionen, die in den Tauschverkehr der Publikationen getreten sind. — Neue Publikationen der Gesellschaft.

Chronik der ukrainischen Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Heft III. N. 23. Mai—August. Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 22, 8⁰. Ціна 30 сот. Inhalt: Sitzungen des Ausschusses. — Sitzungen der Sektionen. (Dr. Myron Korduba — Die moldauisch-polnische Grenze in Pokutie bis zum Tode Stefan des Grossen. B. Domanyčkyj — Über die Reform Batorys. Josef Čajkivskýj — Dunkle Jahre aus der Zeit des Hetmans Peter Konaševyč Sahajdačnyj. Dr. M. Zobkiw — Die rechtliche Stellung des Geistlichen bei der Matrikelführung. Dr. St. Dnistrjanskyj — Neue Beiträge zur Verlobungstheorie. Borys Hrinčenko — Übersicht der ukrainischen Lexikographie). — Sitzungen der Kommissionen. — Bibliotheksbericht. — Konkursausschreibung auf eine Unterstützung aus dem A. Bončevskyj-Fonds. — Neue Publikationen der Gesellschaft.

В і д б и т қ и.

Святий Климент у Корсуні. Причинок до історії старохристиянської легенди. Написав Іван Франко. (Відбитка в 46, 48, 56, 59—60, 66 і 68 т. „Записок Наукового Тов. ім. Шевченка“). У Львові, 1906. З друкарні Н. Т. ім. Шевченка. Ст. XVIII—308, 8⁰. Ціна 5 кор. Зміст: Передмова. Ст. III—IV. — Зміст. Ст. V—X. — Inhaltsanalyse. Ст. XI—XVII. — I. Вступ. Ст. 1—8. — II. Що ми знаємо про дійсного св. Климента? Ст. 8—22. — III. Повість Псевдо-Климента. Ст. 22—44. — IV. Розбір Псевдо-Климентової повісти. Ст. 44—62. — V. Відгуки Псевдо-Климентини у пізнійшій християнській літературі. Ст. 63—96. — VI. Климент папою. Легенда про Теодору й Сісінія. Ст. 96—118. — VII. Климентове мучеництво. Ст. 118—143. — VIII. Легенди про корсунських мучеників. Ст. 143—163. — IX. Чудо св. Климента з хлопцем. Ст. 163—178. — X. Віднайдене мощий св. Климента. Ст. 178—241. — Додаток до розділу X: Слово о пренесеніє

мощей св. Климента. Ст. 242—252. — XI. Культ св. Климента в Мораві й на Русі. Ст. 253—277. — XII. Память про св. Климента в західній Європі. Ст. 278—289. — До розд. IV. Про Псевдоклементина. Ст. 290—291. До розд. VI. Предметафрастове жите Климента. Ст. 291—307.

Україна в першій половині 1738 р. Написав Іван Джиджора. (Відбитка з „Записок“ т. 69). Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 14, 8°. Ціна 15 сот.

До біографії й літературної спадщини Івана Вагилевича. Подав Іван Созанський. (Відбитка з „Записок“, т. 69—70). Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. імени Шевченка. Ст. 8, 8°. Ціна 10 сот.

Др. Іван Франко. Пісня про Правду і Неправду. Літературно-історичний нарис. (Відбитка з „Записок“ т. 70). Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 66, 8°. Ціна 1 кор.

З виборчого руху у східній Галичині в 1848 р. (Вибір Івана Капушака). Подав Іван Кривецький. (Відбитка з „Записок“, т. 70). Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. імени Шевченка. Ст. 16, 8°. Ціна 15 сот.

Зенон Кузеля. Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности. Розбір мотивів зв'язаних із його іменем. (Відбитка з „Записок“ т. 67—70). Львів, 1906. З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 154, 8°. Ціна 2 кор.

